ಹೈಹ ಯ ರು–ಸ ಗರರ

ಈ ಸಿಲ್ ಗೆ ತಲಪಿದಾಗ ಮ ತ್ತಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಮು ಗಿಣಿಳು ತ್ತೇವೆ. ಸ ಗರ– ಮ ಣ್ ಿಯ ಾ ಸ ವ ಕಾಲೀನ ರಾಗಿ, ಸಮ ಾನ ಮೂಲ ದ ವರಿನ್ನಿ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾ ಬಲ್ಯ ದಿಂದ ವಿಜೃ ಂಭಿ ಸಿದ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಕುಲದ ವಿಚಾರ ವಾಗಿ ಪ ಥ್ವಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮ ಣ್ ಿ ಯ ರ (ಸ ಗರ) ಕುಲ ವೂ ,ಹ ಿಹ ಕುಳ್ವೂ (ಹ ಿಹ ಯ ಹೈಹ ಯ –ಆಹಿ ಯ) ಕಳಚುರ್ ಕುಲ ವೂ , ಚೈದ್ಯ (ಚೇದಿ) ಕುಲ ವೂ ಸ ಮಾನ ವೆಂಬ ಸೂಚ ನೆ ಇರುವು ದನ್ನು ಚರಿತ್ರ ಕಾರ ರು ಅವಶ್ಯ ಪ ರಿಭಾ ವಿ ಬೇಕು. ಕುಲ ಚುರ್ಯರು ಕುಲ್ಭ್ರ ವ ಸಿತಿನ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವರಿರುವು ಕಲ್ಭ್ರ ವ ಂಶ ದ ರಾಜರು ಜೈನ ರುದ್ದ ರಿಯ ದೂ ಒಂದು ಅಭಿ ಪ್ರಾ ಯ ವೆ.(ಪ್ರೊ. ರಾಮ ಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ , ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ನ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯ ನ್ ಜೈನಿಸಂ ಪು . ೫೩–೫೬): ಆದ ರೆ ಕಲ್ಭ್ರ ರು ಪ್ರ ದಾನ ವಾಗಿ ತ ಮಿಳು ನಾಡ ನ್ನು ಆಳಿದ ವರು. **‘the princes of chedi were of the Kalachuri branch of the Haihaya tribe’** ಎಂದು ಕ್ನಿಂಗ್ ಹ್ಯಾ ಮ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾ ರೆ. ಮು ತ್ತಿತ್ತಿ ಮ ತ್ತು ಆತು ಕೂರು ಶಾಸ ನಗಳಲ್ಲಿ ಮ ಣ್ ಿ ಯರು ತ ಮ್ಮ ನ್ನು ವಳ ಬೀ ಪು ರ ವರೇಶ್ವ ರ ರೆಂದು ಪರಿಚ ಯಿಸಿಕೊಂಡಿರು ವು . ವಲ (ಳ) ಭಿ ಯು ಒಂದು ಹ ೆಸರಾಂತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲ ಯದ ಕೇಂದ್ರ. ವಲ್ಭಿ ಯ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯ ದಲ್ಲಿ ತ ಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವ ನ್ನು ಪೂ ರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಛಾತ್ರರು ಅಲ್ಲಿಯ , ಆಡ ಳಿತಾದಿ ಕಾರಿಗ ಳ ಹು ದ್ದೆ ಗ ಳಲ್ಲಿ ನೇಮ ಕಗೊಳ್ಳ ಲು , ಕ್ರಿ ಶ . ೭ನೆಯ ಶ ತ ಮಾ ನ ದಲ್ಲಿ ಭಾರ ತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಚೀಣಾ ದೇಶ ದ ಪ್ರ ವಾಸಿ ಇತ್ಸಿಂಗ ನು ಹೇಳಿದ್ದಾ ನೆ. [ನಾಗೇಗೌಡ ಎಚ್ .ಎಲ್. ‘ಪ್ರ ವಾಸಿ ಕ ಂಡ ಇಂಡಿಯ ಾ’ ಸ ಂಪು ಟ–೧(೧೯೬೪) ಪು . ೨೯೩.] ಆದ್ದರಿಂದ ಸ ಗರ ರು ವಳ ಬೀ ಪು ರ ವರೇಶ್ವ ರ ರಾದ ರೆ ಈ ರೀ ತಿ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನೀ ತಿ ನ್ಯೈ ತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ ಲಿತು ತ ರುವೇ ತು ಪಡೆದ ವ ರು ಬೇಕು.

ಅಹಿಹ ಯ ರು (ಹೈಹ ಯ) ಕಲ ಚುರ್ಯರೂ ಅಭಿ ನ್ನರೆಂಬ ಅಭಿ ಪ್ರಾ ಯ ವನ್ನು ಚರಿತ್ರ ಕಾರ ರು ಹೇಳು ತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾ ರೆ [ಕಂದಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್ , ‘ಭಾರ ತೀಯ ಇತಿಹಾ ಸ ಪ್ರ ವೇಶಿಕಾ’ ಭಾಗ –

೧(೧೯೩೪) ಪು. ೩೨೫] ಹೈಹ ಯ ವಂಶ , ಕಳಚುರಿ ಕುಲ, ಸಗರ (ಮಾ ಣಿಕ್ಯ ರ) ಕುಲ–ಇವು ಮೂ ರೂ ಒಂದೇ ಬೇರಿಗೆ ಸೇರಿದವು ಆಗಿರ ಬಹು ದ. ಗ ಗ ರ ೂ ಸ ಗರರೂ ಶ್ರೀ ವು ರುಷ ನ ಕಾಲ ದಿಂದ ಮ ದ ಯಿ ನ ಟ್ಟೂ, ರಾಜಕೀಯ ಗ ಟ್ಟೂ ನ ೂರಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮುಂ ದು ವರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮ ದುರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೇಗೆ ಬಿಗ ಡಾಯಿ ಸಿತೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭ ವಿಸು ತ್ತದು , ಗ ಗ ರ ರಾಜಮಲ್ಲ ೪ ರಾಜನು ಹೇಗೆ ಬಿಗ ಡಾಯಿ ಸಿತೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭ ವಿಸು ತ್ತದು , ಗ ಗ ರ ರಾಜಮಲ್ಲ ೪ ರಾಜನು (೯೭೫–೮೬) ೯೭೭–೭೮ ರ ಕೊತ್ತ್ತಿ ಶಾಸ ನದಲ್ಲಿ [ಎ.ಕ ೭(೧೭೯) ಮ ಡ್ಯ ೮೧ ಪು. ೨೫೦–೫೧] ಹೈಹ ಯ ಕು ಲಾನ್ತಕನೆಂದು ಚಿತ್ರಿ ತ ನಾಗಿರುವು ದರಿಂದ. ನಾಲ್ಕ ಡಿ ರಾಜಮಲ್ಲ ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿದ ಹೈಹ ಯ ಕುಲವು ಮಾ ಣಿಕ್ಯ ರ ಕುಲವಿರ ಬಹುದು . ಮ ದ್ದೂರು ಮ ಳವಳ್ಳಿ ಮ ತ್ತು ಆ ಸು ತ್ತ ಮು ತ್ತಲಿನ ಪ್ರ ದೇಶ ದಿಂದ ಪಲಾಯ ನ ಮ ಾಡಿ ವು ಲೆಗಿರಿ ಪ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಲ ಸೆ ಹೋಗಲು ಈ ರಾಜಮ ಲ್ಲ ನೇ ಕಾರ ಣವೆಂದ ೂ ವ್ಯಕ್ತಪಟ್ಟಿರು ವ ಸ ೂಚನೆಯ ನ್ನ ವು ನ ರ್ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಡ್ಡು ಮ ಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ನ ಡೆಸಬೇ ವ ದೀರ್ಘ. ಅಧ್ಯ ಯ ನ ದಿಂದ ನ ನಗೆ ಮ ನ ವರಿಕೆಯ ಾಗಿರು ವ ಮ ಾಹಿತಿಗ ಳನ್ನ ಇತಿಹ ಾಸ ಕಾರರ ಮ ುಂದಿಗೆ ಹ ಾಕಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮ ರು ಪರಿಶೀಲ ನೆ ಮ ಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾ ಪಿಸ ಬಯ ಸು ತ್ತೇನೆ.

೧. ಸ ಗರ ಮಾ ಣಿಕ್ಯ ರು ಭಿನ್ನರು ಮತ್ತು ಏಕ ಶಾಖೆಯ ವರು. ಆದರೆ ಇವ ರಲ್ಲಿ ಎರ ಡು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕ ವಲು ಗಳಿವೆ. ಸ ಗರರೇ ಆಗಿರು ವ ಮ ಾಣಿಕ್ಯ ರ ದ ಒಂದು ಶಾಖೆ. ಇವ ರು ವಳ ಭೀಷ್ರು ರ ಮಹೇಶ್ವರ ರು , ಸಿಂಹ ಧ್ವಜರು (ಕೇಸ ರಿಕೇತು), ಮ ತ್ತು ಶು ದ್ಧಾ ಂಗ ವಾಗಿ ಜೈನರು . ಸ್ವದ ಮ ನ್ಯ ಸರಾಗ ದೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯ ದರ್ಮ ಸ ಹಿಷ್ಣುತೆ ಮ ತ್ತು ಸ ಮ ನ್ವಯ ದೊರ ಣೆ ತೋ ರಿದ್ದಾ ರೆ .

೨. ಅಹೀಹ ರು (ಹೈಹ ರು)ದೂ ಸ ಗರ ಕುಲ ಜರೇ. ಆದರೆ ಇವ ರು ಮ ಣಿಕ್ಯ ರ ರ ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ ವರಲ್ಲ. ಮ ತ್ತು ಮು ಖ್ಯವಾಗಿ ಅಹೀಹ ರು ರು ಮ ತ್ತು ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತಿಯ ಮ ೂಲದವ ರು .

ಮ ಾಹಿಷು ಷಿಸು ರು [ಎ.ಇ.೪, ೬೦, ೯೪೫] ಮ ತು[ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತಿಪ್ರು ರ ಆಂಧ್ರಪ್ರ ದೇಶ ದ ಕನ್ನ ಡ ಶಾಸ ನಗಳು (೧೯೬೧) ಸ ಯ್ಯೆ ೩. ೧೦೬೨] ಕು ರಿತ ಉಲ್ಲೇಖಗ ಳು ಶಾಸನ ದಲ್ಲಿವೆ. ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತಿಪು ರವರೇಶ್ವರ ಂ ಅಹಿಹ ಯ ಮ ಾರ್ತಾಣ್ಡ ಂ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಷಿಾ ರ ಣೆಯ ೀ ಶಾಸ ನಾಂತ ರ್ಗತ ವಾಗಿ ಕೀಲಿತ ವಾಗಿದಿ **[Kannada Inscriptions of Andhra Pradesh:ed Acher P.S and Desai P.B. Govt of A.P. Hyderabad, (1961)No.3. 1062 A.D. p. 257].** ಅಹಿಹ ರು ಸ ಗರರು ಜ್ಯೆನ, ಶ್ಯೆ ವ, ವ್ಯೆಷ್ಣವ ಸ ಮ್ಮಿಶ್ರ್ರು; ಆದ ರ ೂ ಪ್ರದಾನ ವಾಗಿ ಅಜ್ಯೆ ನ ಪ ರು ಪ ರಿರು ಶಾಪಿ. ಅನ್ಯ ದರ್ವ ಸ ಹಿಷ್ಣುತಿ ಇವ ರಲ್ಲಿ ಕ ಡವೆ. ಪ ಧು ರ್ವ ಷಿಾಶ ಕ್ಕಿ ಶ ಸ್ತ್ರ ಸ ನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಹ ೊರು ಟವ ರ ೂ ಆ ಶಾಪಿರು ಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾ ರಿ. ಕವಿ ನೀ ಮಿ ಚ ದ್ರು ನು ಈ ಅಂಶ ವನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿ ಸಾರಿದ್ದಾ ನಿ:

ಪ ರ ವ ತ ವತ್ತ್ರಹ್ಯೆಹ ರು ಮು ಖ್ಯ್ಯ ತಿ ವಿ ್ರ ತಜ್ಯೆನ ಶಾಸ ನಾ
ಮ ರ್ಭ ವನಪ್ರ ತ್ತ್ರಿತ ವೃಷಾನು ಬ್ರಹ್ ೀಚಿ ವ ತ್ಸಲ ತ್ವದಿಂ
ತಿ ೂರಿದ ಕು ಚ ಬಿ ೂ ್ರೂವ ಚತು ಷ್ಟದ ಬಾಷೆ ಯೊಳ ಂಸ ರಸ್ವತೀ
ಸು ರ್ಭಬಿ ಯು ಂಕ ಟಿಗಿ ಕಾ ಮಿ ತ ವ ಂಕ ಹಾಜ ಮಲ್ಲ ನಂ||
[ನೀ ಮಿ ಚ ದ್ರ (೧೧೮೫), ನೀ ಮಿ ನಾಥ ಪು ರಾಣಂ, ೧–೨೨]

೩. ಕಾಳ (ಳಾ)ಂಜ ಪು ರ ವರೇಶ್ವರ ರಾದ ಕಲಚ ರ್ಯರು ಈ ಏಕಮ ುಖ ದ ಮ ುಖ ನಿರು ಟಿಸಿಲು , ಕ ಳ ಚು ರ್ಯರು ಜ್ಯೆ ನ-ಶ್ಯೆ ವ ಸ ಮ್ಮಿಶ್ರ ರು . ಇವ ರ ೂ ಮ ಣ್ಣಿರ ಶಾಪಿರುಂತಿ ದ ರ್ವಸವನ್ನ್ಯು ದೃಷ್ಟಿರು ನ್ನೂ ಪ್ರಕ ಟಿಸಿದ್ದಾ ರಿ. ಇವ ರ ದ ವ ಣಿಲ ರು ರ ಶಾಪಿರುಷ್ಟು ಪು ಷ್ಟ ಪ್ರ ದೀ ರ್ಘಪ್ರ ಆಗಿರ ದ ಒಂದು ಅ ್ಪರು ಶಾಕಿ. ಕ ಳ ಚ ರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕಿರು ಲ್ಲಿ ಜ್ಯೆ ನ ದರ್ವಕ್ಕೆ ಆಗ್ಗಾದ ವಾದ ಆಸ ರಿ ನೀ ಡಿದು ದನ್ನ ಶಾಸ ನಗಳು ನಿರ ೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕಲ್ಯಾ ಣದ ಚಾಳು ಕ್ಯರು ಜ್ಯೆ ನಪರ ವಾದ ದೊರ ಣೆಯ ದ ಹಿಂದಿ ಸ ರಿದಾ , ತ ನ್ನ ಆಯು ಮ ಾನದ ಅಂಚಿಗಿ ಸರಿಯು ತ್ತ

ದು ಬ್ಬಾಲ ವಾಗು ತ್ತಿದ್ದ ಘಟ್ಟದ ಲ್ಲಿ, ಅದ ರ ಹ ೊಟ್ಟೆ ಯೊಳ ಗಿಂದಲ್ೇ ಕ ಳ ಚ ುರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಹ ೊರ ತೆಗೆದ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಧ್ಯೇಯ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕನ ೀ ರೀಚಣ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನ ಚಿಂತನೆ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹ ೊಸ ಬೆಳಕು ಹಾಯಿಸ ುವ ತ ುಹು ದ.

ಸ ಗರ ಕುಲಮೂಲದ ಮ ಣ್ಣ ುರ ರ ಮ ನೆತನ, ಮ ಧ್ಯ-ಚ್ಯ ಸ ೊಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೊಡ ಗೆರೆಯ ಪರಿಸ ರದಿಂದ ಬಳ್ಳಾಲ ಮ ುನ್ನೂರರ ತ್ರುಲಿಗೆರೆ ಪರಿಸ ರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಕಾರ ಣವನ್ನು ನಾನು, ಆತ ುಕ ೂಡ ಶಾಸ ನದ ವಿಶ್ಲೇಷ ಣೆ ಮಾಡ ುವಾಗ ಸ ೂಚಿಸಿರು ತ್ತ ದ ಸ ವ ಯ ಸ ತ್ತ ಸ ಕಾರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಬೂತ ಗನ ಬೆಳ ವ್ವಲ ಪ್ರ ದೇಶ ದ ಉಂಬಳಿ (ಮ ನ್ಯ-ಜಾಗೀರ ು) ನೀಡಿದ್ದ ರಿಂದ ಮ ಣ್ಣ ುರ ರ ು ಅಲ್ಲಿಗೆ, ನಿರಾಂತ ಕವಾಗಿರ ಬಹು ದೆಂದೆಣಿಸಿ, ಸ ರಿದರು. ಅಷ್ಟ ೇ ಹ ೊರ ತು, ರಾಜಮ ಲ್ಲ ನಹ್ಳ್ೆ ರ ುನಾತಕನಿನಿಸಿದ್ದ ರಿಂದ ಅಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ನಾಲ್ಕ ನೆಯ ರಾಜಮ ಲ್ಲನ ಹ ೆಗ ಕುಲ್ಮತ್ಕನಿಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಾತ್ರ ನಾದ ದ್ದ ಹೇಗೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭ ವಿಸು ತ್ತದೆ. ರಾಜಮ ಲ್ಲ ನ ಸೋಲಿಸಿದ ಹ ೆಗ ಕುಳ ಮಿಂಬ ದ ಮ ಣ್ಣ ುರಕುಲವ ನ್ನಲ್ಲ; ಅದು ಅಜ್ಯೆ ನ ಮ ೂಲ ದ ಹ ೆಗ ರ ು ಕುಲವನ್ನು, ಎಷ್ಟೋ ಸ ಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಶಾಸ ನಗಳ ು ಚ ರಿತ್ರೆ ಯ ಗುಹಾಂತ ರ ದೇವಾಲ ಯ ಗಳ ಹಿಡಿದು ಬೆಳ ಕು ಪ ಶಾಲ ು ಗಳು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಸೊಡ ರ ು ಅಣ್ಣಿಗೆರೆಯ ಶಾಸ ನ [ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೫. ೫೯. ೧೧೮೪. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ (ದಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ನ ವಲಗು ಂದ ದ ತಾ) ಪ್ರ ೬೬-೬೫]. ಅದರ ಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣ್ಗ 'ಸ ಗರ ದಿಪನನ್ನು [ಸಾಲು : ೪೫] ಪ ರಿಚ ಯಿ ಸಲಾಗಿದೆ. ಆತ ನ 'ಸ ಗರ ದ ವಿರ ಗಿಣ್ಣ್ಗ ದೇವ ಸನು (ಸಾಲು : ೬೩) ಈ 'ವಿ ರ ಗಿಣ್ಣ್ಗ ದೇವ ರಸ ನ ಮಹಾಪ ತ ುರ ಮ್ಮು 'ಗ ಂಗಾತೀರ ಪಾರಿಯ ಾತ್ರ ತ ಸ್ಮದ್ಧದೇಶಾದಿಶ್ವರರು ಂ ಅಹಿಪ ರ ು ಮ ಹ ೊಷ್ವದ್ಧ ವರು' ಎಂದ ೂ [ಸಾಲು : ೩೪], 'ವಿ ರ ಸ ಗರ ಚಕ್ರ ವರ್ತ್ತಿಯ ು ಂ ತ ದನ್ನ ುರ ಯ ಸ್ಟ ರ ಚ ಣಾ. . . . .' ಎಂದ ೂ [ಸಾಲು ೩೬] ಪ ರಿಚ ಯಿ ಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶ ವಷ್ಟು ಸ ಗರ ಮ ಣ್ಣ ುರರ ವ ತಿ ವ ೂಲಕ್ಕೆ ಹ ೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿ ಪ್ರ ಕ ಟಿಸು ತ್ತದೆ.

ಅಣ್ಣಿಗೆರಿಯು ಈ ಶಾಸನ ಸ್ವಾದೃಶ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವೈದೃಶ್ಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಸಗರವಣಿಯರೊಸಗು ಅಹಿಹರುರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಸಗರರು, ಇಬ್ಬರೂ ಮಧ್ಯದೇಶಾದೀಶ್ವರಾಗಿ ಬಂದವರು ಇದಷ್ಟೇ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಣ ಸಮಾನತೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕರು: 'ಗದಗಿನ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರ ದೇವರ್ಗೆ ತುರವ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಧಾನಿ ಪಟ್ಟಣ ವಣ್ಣಿಗೆಜೆಯುಲು ಸಕಲ ಮಹೇಶ್ವರ ಆಹಾರದಾನಕ್ಕೆಯು ಸಗರದ ವಿರಗಿಣ್ಗಿ ದೇವರಸರಿ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು' [ಸಾಲು : ೬೧–೬೩]. ಸಗರ ಮಣಿರರು ಸವ್ಯಕ್ತಚೂಡಾಮಣಿಗಳು, ನಿಷ್ಠಾಮಾತ ಜೈನರು, ಚತುಸ್ಸಮಯ ಸಮುದ್ಧರಣರು [ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೧, ೨೦೧. ಸು. ೧೧೦೦ ಗದಗ (ಧಾ.ಜಿ.)ಪು. ೨೫೬; ಸೌ.ಇ.ಇ. ೨೦, ೩೮. ೧೦೫೮. ಕುಯಿಬಾಳ (ಧಾಜಿ ಕುಂದಗೋಳ ತಾ)ಪು. ೪೨–೪೩]. ಮಣಿರ್ಥುಮೀವಾ ನಿಸಿದ ಇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯ ರಸನ ಸವ್ಯಕ್ತರತ್ನಾಕರನೆಂದು ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಹಿಹಯ ವಿಶೇಷದ್ವಾಪ ಸಗರದ ವಿರಗಿಣ್ಗಿ ದೇವನ 'ಜೈನ ವಿಗತ್ವಕೋಣಿ ಕಾಂ'–

ಜಯ ನಷ್ಟಿಗಿಬೀಟ್ಟಿಗಾರ
ಜಯಿ ನಾಗವಧೂಮಾಕೀತು ಜಯಿ ನಕುಠರಂ
ಜಯಿ ನ್ರಪಣಮಯಿನತೀರುಂ
ಜಯಿ ನಾಂತಕೂನಿಸಿ ನಿಗಳ್ದನೀ ಗಿಣ್ಗರಸು ||

[ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೫ ೫೯. ೧೧೮೪. ಅಣ್ಣಿಗೆರಿ. ಪು ಟ ೫೪–೫೫] . ಗಂಗರ ರಾಜನಾದ ನಾಲ್ಕನಿರು

ರಾಜಮಲ್ಲನು ಹೀಡ ಕುಣಾನ್ತಕನೆನಿಸಿ [ಎ.ಕ ೭ (೧೯೭೯) ಮಂಡ್ಯ ೮೧. ೯೭೭–೭೮ ಕಿತ್ತೂರು (ಮಂಡ್ಯ ಜಿ, ತಾ) ಪು. ೨೫೦–೫೧] ಗಂಗರೂ ಅಹಿಹಯರೂ

ಬದ್ಧ ದ್ವೇಷ ವಿತ್ರಂಬ ದನ್ನು ತಿೞರಿಸಿದ್ದಾ ನಿ. ಗ ಙಾ ಡ ಆಪ್ಪಟ ಜ್ಯೈನಡ ಮ ತ್ತು ಜ್ಯೈನ ವ ಣಾ ರುರಿಗಿ ಆಶ್ರು ರು ದಾತರು . ಗ ಙಾ ಡ ಕ ಟ್ಟಿಸಿದ ಮ ತ್ತು ಒಟ್ಟ ಜ್ಯೈನತ್ವದ ಸಿಲ ಗಳಾದ ಬಸ ದಾ ಳನ್ನು ಹು ಸಿದು ಬೀಳಿಸು ವ ಕಿಲಸಕ್ಕಿ ಅಹಿ ಹ ಯ ಸಗರಡ ಹೇಸ ತ್ತಿಲ್ಲ . ಅದ ರಿಂದಾಗಿ ಈ ಸ ಗಡು ೞ ಆಹಿ ಹ ಯ ರ ೞ ಸ ಮ ಾನಡ ಎಂದು ಸಾರಾಸ ಗ ಟಾಗಿ ತೀ ಮ ಾ ಾನಿಸಲು ಬರು ತ್ತದ್ದಿಲ್ಲ . ವಾಂಶಿಕ ವಾಗಿಯ ೞ ಬೌಗೋೞಳಿಕ ವಾಗಿರು ೞ ಅವ ರಲ್ಲಿ ಸ ಮ ಾನಿ ಕ ಡು ರೂ, ದಾ ವಿ ಾಕ ವಾಗಿ ಬಿನ್ನ ರು. ಸ್ಥಾ ನಿಕ ವಾಗಿಯ ೞ ಅವ ರು ಬಿನ್ನ ರು; ಸ ಗರ ವ ಣಾ ರರು ಮಲ (ಳ) ಬೀತು ರಮ ದೀಶು ರು, ಸ ಗರ ಅಹಿ ಹ ರು ರು ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತೀ ತು ರಮ ದೀಶು ರು.

ಇನ್ನು ಕ ಳಚು ರ್ಯರು ಮ ತ್ತು ಸ ಗರ ಮ ಣಾ ರರ ಹೇ ಗಿ ಅಸ ಮ ಾನ ರಿಯ ದನ್ನೂ ತಿೞ ರಿಸ ಬಯ ಸ ತ್ತೇ ನಿ. 'ಕಾಳಾಂಜರ ತು ರ ಮ ದೀಶ್ವರಂ ಸ ಮ ಾ ಾ ವೃ ಷ ಬದ್ವಜಂ ಡಮ ರು ಗ ತ ಯ ೞ ಾನಿರ್ಘೋ ಾಷ ಣ ಕ ಳ ಚ ರ್ಯ ಕು ಳ ಕ ಮ ಳ ಮ ಾರ್ತಾಂಡ' **[Inscripritons from Solapur District (1988); ed. Ritti S. and Anand Kumbhar; No. 12. 1069.** ಬಿ ಡಾರ ಕ ವಟೆ(ದಕ್ಷಿಣ ಸೊಲ್ಲಾ ತು ರ ತಾ) ತು . ೨೦ ಮ ತ್ತು ಸ ೧ ೮. ೧೨. ಸಿ.ಪಿ. ೧೩, **lines:** ೬–೭**]** ಎಂಬ ದು ಕಳ ಚ ರ್ಯರ ವಾಡಿಕೆಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಾಚನ; ಕ ಳ ಚ ರ್ಯರು ಕಾಳಾ (ಳ) ಜ (ರ) ತು ರ ಮ ರು ಎಂಬ ಸ್ಥ ಳ ವ ೞು ಇದ ರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಸ ಗರ ವ ಣಾ ರರು ಮಳ ಬೀತು ರ ವ ರರು, ಸ ಗ ಅಹಿ ಹ ರು ರು ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತೀ ತು ರ ಮ ರು, ಮ ತ್ತು ಕ ಳ ಚ ರ್ಯರು ಕಾಳಾಂಜ ತು ಡು ರರು –ಎಂಬ ನಿರ ೞಪಣೆಯ ಅವ ರ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ನ್ನು ಪ್ರಕ ಟಿಸ ತ್ತದೆ. ಈ ಮ ೞರು ಶಾಖೆಗ ಳ ಪ್ರಸ್ಥಾ ನಗ ಳೂ ಮ ಸ್ಸೂ ದ ವ ಾ ತು , ಕಾರ್ಯಾ ಚ ರಣೆಯ ೞ ಬಿನ್ನ ಸಿಲ ಗ ಳಲ್ಲಿ ಚ ಲನ ಶೀಲ ವಾಗಿರು ತ್ತ ದನ್ನು ಶಾಸ ನಗ ಳ ಆದಾರ ದಿಂದಲೇ ಗು ರು ತಿಸ ಬಹು ದು. ಇವ ರಲ್ಲಿ ದಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮ ತೀ ತು ರ ಮ ದೀಶ್ವರ ಹೈಹ ಯ ರ ೞ ಇದ್ದಾ ರೆ. ಈ ವ ಂಶ ದ ಮ ಧ್ಯದೇಶಾದಿ ಪತಿ ಅಯ್ಯ ಣ ಚ ಡು ಸ ನ ವ ಗ ಳಾದ ಗಾವ ಬ್ಬರ ಸಿಯ , ಗ ಙ ರ ಅಸ ಮಳಿದೇವ ನ ಹೆಂಡ ತಿಯ ಾದ್ದ ಳು.

ಈಕಿರು ಮಾಗಳೀ ಹೆೊಯ ಜದಲ್ಲಿ ೧೦೭೭ ರಲ್ಲಿ ಮಯಕೊಟ ಬಸದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಚಟ್ಟಲದೇವಿ [ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಹಂಪ. ಸಾಂತರರು - ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ೧೯೯೭]

ಕಳಚುರ್ಯರು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಈ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಶಾಸನಗಳೇ ಆಧಾರ: **Inscriptions from Solpaur District (1988),** ಶಾಸನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ೧. ಸಂಖ್ಯೆ ೧೩. ೧೧೮೦. ಎಳ್ಳನಿಂಬರಗಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ತಾ) ಪು. ೨೯–೩೨; ೩. ಸಂಖ್ಯೆ. ೧೮.೧೨ಶ ಕರುಲಗಾಂವ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ತಾ) ಪು. ೩೨–೩೩–ಈ ಮೂರು ಶಾಸನಗಳು: ಎಆರ್ ಎಸ್ ಐಇ ೧೯೯೩–೩೪, ನಂ ೧೨೦–೧೧೬೦. ಕನ್ನಡಿಗೆ (ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ); ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೫, ೧೧೯. ೧೧೭೩. ಲಕ್ಕುಂಡಿ (ದಾಜಿ, ಗದಗ ತಾ); ಅದೇ; ೧೨೮. ೧೧೭೪; ಕ.ಇ. ೫, ೩೮; ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೮. ನಂ ೧೮೦. ೧೧೬೮. ಪು. ೨೪೬–೪೯: ಅದೇ ೧೮೭. ೧೧೬೧; ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೫, ೧೦೮. ೧೧೬೭. ಅರಸೀಬೀದಿ (ಬಿಜಾಪುರ ಜಿ ಹುನಗುಂದ ತಾ) ಪು. ೧೩೮; ಎಆರ್ ಎಸ್ ಐಇ ೧೯೪೭–೪೮ ಮಂತಗಿ (ದಾಜಿ ಹಾನಗಲ್ಲು ತಾ) ಮೊದಲಾದ ಶಾಸನಗಳು. ಅದರಿಂದ ಕಾಳಾಂಜ ಪುರವರಾದ ಕಳಚುರ್ಯರು ಜೈನ-ಅಜೈನರು ಎನ್ನದೆ ಸರ್ವಧರ್ಮಸಮನ್ವಯರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡವರು. ಕಳಚುರ್ಯರ ಜೈನಪರ ದಾನದತ್ತಿ, ದೇವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿರುವ, ಧರಣೆ ಪಂಡಿತ್ತಾದಿ ಕೆಲವು ಜೈನ ಕವಿಗಳು ಬಿಜ್ಜಳ(ನ)ನನ್ನು ಜೈನ ರಾಜನೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲಚುರಿಯ ಅರಸರಿಂದಲೂ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಏಷ್ಟೋ ನೆರವಾಗಿದೆ. "ಈ ಮನೆತನದ ಬಿಜ್ಜಳ, ರಾಯ ಮುರಾರಿ ಸೋಯಿದೇವ, ಸಂಗಮ ಮೊದಲಾದವರು ಜೈನ ಅರಸರಾಗಿದ್ದರು" [ವಿಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, 'ಜೈನ ಧರ್ಮ', (ಪ್ರ. ಮು. ೧೯೫೨), (ದ್ವಿ. ಮು. ೧೯೬೯) ಪು. ೧೧೬]

ಕಾಳಾಂಜಪುರದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ, ಪ್ರಾಯಃ ಸಗರಕುಲ ಜ್ಞಾತಿಗಳೂ ಆದ ಕಳಚುರ್ಯರು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಜೈನರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳು ಬೇಕು. ಸಗರ

ಮ ಱಾ ಿರು ಥ ಸ ಫೂ ರ್ಣ ಜ್ಯ ಸರಾಗಿ ಒಂದು ತು ದಯು ಲಲ್ಲೂ, ಸ ಗರ ಆಹ ರು (ಹೈಹ ರು)ರು ಅಜ್ಯ ಸರಾಗಿ ಇಸ್ಸೂ ದು ದ್ರು ವದಲ್ಲೂ, ಸ ಗರ ಕ ಳ ಚ ರ್ಯರು ವ ಧ್ಯವತೀ ಬಿಂದು ಹಿಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲು ತ್ತಾರೆ. ಚಾ ುಕ್ಯ ಚೇದಿ ಮ ಸಿತಸವನ್ನೂ ಕ ಳ ಚ ರ್ಯರ ಬ ವಿ ಕಿಗೆ ಸ ಮೀಪವಗಿ ಪ ರಿಗ ಣಿಸ ಲಾ ು ದ. ಸರ ರು ೂ (ಗೋರ ಖ) ಪು ರದ ರ ತ್ನಪುರದ (ಟ ಮ ್ಮಾನ) ರಾಯ (ರ ತ್ನ)ಪು ರ ದ ಕ ಲ ಚ ೂರಿಗಳು ಕ ರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರ ಲ್ಲಿ; ಕೇವಲ ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತಿಯ ಕ ಲ ಚ ೂರಿಗಳಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಗಿ ಗು ಳಿ ಬಂದ ರು. ಹೈ ದಯು ನ ಈ ಶಾಖಾತು ರುಷನಾಗಿ ಆದ್ಯ ನಾಗಿದ್ದು ದರಿದು ಮ ಾಹಿಷ್ಮ ತಿಪು ರ ವಮ್ಮಾದಿಶ್ವರ ರ ಈ ಮನಿ ತ ಸಕ್ಕೆ ಹೈಹ ರು ರಿಯ ಅಭಿ ದಾನ ನಿಂತಿತು . ಏಳ ಸಿರು ಶ ತಮ ಾನಾಂತ್ಯ ದ ಹಿಳಿಗೆ, ಸ ರಯು ಮ ಾರು ವ ಱಾ ಿ ಅ ಸ ಪ ಕಾಲಿಕ ವಾಗಿಯೇ ಈ ಚ ಲ ಚ ೂರಿಯ ರ ಕು ರುಹು ಗಳು ಕಾಣಿಸು ತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವ ರು ಮಿಶ್ಯ ಂಬಿ ಸಿ ಆ ಮೆಯು ರೆ ಕರಗಿ ಹ ೂದ ದ್ದು ಹ ನ್ನೆರಡನೆಯ ಶ ತಮ ಾನ ಉತ್ತ ರ್ರ ದ್ಧದ ಕಾಲಘಟ್ಟ ದಲ್ಲಿ. ಇವ ರ ತ ೂಳ ತಿಕ್ಕೆ ರುಲ್ಲಿ ಏ ಆತು ಕೊಂಡು ಬಂದ ಹತ್ತೊಂದು ಎಳ ಮಿದ್ಯ ಪ್ರ ದೇಶ ದ ಜಬ್ಬಲ ಪು ರ ಪ ರಿಸ ರದ ದಹ ಲ ಮ ಡಲ ವನ್ನಿಸಿದ್ದ ತ್ರಿಪು ರಿ (ತೀವ ರ) ಮ ೂಲ ದಿಂದ ಬಂದವರು ಚೇದಿಯ ಕ ಲ ಚ ೂರಿಯ ರು, ಕ ಲ ಚ ೂರಿಯ ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾದ ಸಿರೆ ಯ ರಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳು ಕ್ಯರ ಮ ಾ ಸಕ್ಕೆ ಹ ದ್ದಾರಿ ನಿ ರ್ಮಿಸಿದ್ದು .

ಹೀಗೆ ಸ ಗಡು ಮ ಱಾ ಿರು ರ, ಸ ಗರ ಆಹ ರು (ಹೈಹ ರು)ರ, ಕ ಲ ಚ ೂರ್ಯರ ಮ ತ್ತು ಚೇದಿಯ ರ ಮ ೂಲ ನೆಲೆ ಗಳನ್ನು, ಅನ ಂತರ ದ ಪ್ರ ಸ್ಥಾನ ಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ ನ ದ ಆಧಾರ ಹಿಡಿದು ಗು ರು ತಿಸಿ ರೇಖಿಸಿದರೆ, ಆಯಾ ಮ ನಿ ತ ಸ ದ ಇತಿಹಾಸ ದ ಗಾಥೆ ಕಾಣಿಸು ತ್ತದೆ; ಅವ ರು ಇಲ್ಲಿ ಕ ೂಡು ತ್ತಾರೆ ಮ ತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಡು ತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ದು ನಿಚ್ಚ ಳ ವಾಗು ತ್ತದೆ. ಮಾಹಿಷ್ಮ ತಿ (ಓಂಕಾರ ಮ ಾಂಧಾತ)ಹೈಹ ರು ರು, ಕ ಳ (ಟ) ಚ ೂರ್ಯರ ೂ ಕೊಂಕ ಣ ಗು ಜರಾತು , ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮ ಾಳ ವ, ಮಿದ ರ್ಭ, ಪ್ರ ದೇಶ ಗಳ ಪ್ರ ಮು ಖರು . ಇವರೆಲ್ಲ ಪರವ ಮಹೇಶ್ವರ ರು, ಅಂದ ರೆ ಪಾಶು ಪತ ಶೈ ವ ಮ ತ ಯ ರಿರು ವರು; ಕ ರ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾ ಚೀನ ಮ ತ ಯ ರೆ ಪಡೆದವರು. ಕೃಷ್ಣರಾಜನ ಮ ಗ ಶ ಂಕರಗಣ ಶ ಂಕರಗಣ, ಶ ಂಕರಗಣನ ಮ ಗನಾದ ಬ ದ್ಧ ರಾಜನ ನ್ನು ಬಾದಾ ಮಿ

ಚಾಳುಕ್ಯರ ಮಂಗಳೇಶನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೦೧ ರಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಬುದ್ಧರಾಜನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ವಾಮರಾಜನು ಕಾಳಂಜರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ತ್ರಿಪುರಿ(ತೇವಾರ: ಜಬ್ಬಲಪುರ ಸಮೀಪ) ನಗರವನ್ನು ವಿಜಯ ಸ್ಕಂಧಾವಾರವಾಗಿಸಿದನು; ಕಲಚುರಿ-ಕಳಚುರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಚೇದಿ ಮಂಡಲ (ಡಾಹಲ ಮಂಡಲ) ಮೂಲದ ಕಳಚುರ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಕಾಳಂಜರ (ಅಲಹಾಬಾದು ಸಮೀಪ) ಕಳಚುರ್ಯರೂ ಜ್ಞಾತಿಗಳು. ಹೈಹಯರು ಮನೆತನದ ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯರು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (೭೩೩–೪೪) ರಾಜನ ಮಹಿಷಿಯರು; ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಚಕ್ರಿಯು (೮೭೭–೯೧೪), ಚೇದಿಯರ ಒಂದನೆಯ ಕೊಕ್ಕಲ್ಲನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಮಗ ಜಗತ್ತುಂಗನು ಕಳಚುರಿಯರ ಶಂಕರಗಣನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದಾಂಬಾ ಇವರನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದನು. ಜಗತ್ತುಂಗನ ಮಗ ಮುಮ್ಮಡಿ ಇಂದ್ರನ (೯೧೪–೨೮) ಮಡದಿ ವಿಜಾಂಬಾ ಸಹ ಕಳಚುರಿ ವಂಶಜೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಅಮೋಘವರ್ಷನ (೯೩೭–೯೬೫) ಪಿರಿಯರಸಿಯರೂ ಇದೇ ಕಳಚುರಿ ಕುಲಜೆಯರು. ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಮ್ಮಡಿ ತೈಲಪನು (೯೭೩–೯೯೭) ಚೇದಿ (ಚೈದ್ಯ) ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಬೊಂತಾದೇವಿಯ ಮಗ. ಕಾಳಂಜರಪುರವರಾಧೀಶ್ವರ ಬಿಜ್ಜರಸನು ಚಾಳುಕ್ಯರ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ [ಸೌ.ಇ.ಇ. ೨೦, ೩೭.೧೦೫೭. ಚಡಚಣ (ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಪು. ೪೦–೪೧]. ಈ ಶಾಸನಾಧಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರತೀತವಾಗುವುದಿಷ್ಟು: ಸಗರ ಮಹಾರಾಜರ ರೀತಿಯೇ ಸಗರು ಹೈಹಯರೂ ಚೇದಿಯರೂ ಕಾಳಂಜರರೂ, ಕಳಚು(ಚೂ)ರಿಯರೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊಡ್ಡ ಅರಸು ಕುಲಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕಾದಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ತರುವಾಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರು -ಈ ಮೂರು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಧೀನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

1. **Cunningham A:A.S.R.Vo.VII. P.VI.**
2. **Mirashi V.V.; The EpochoftheKalachuri-ChediEra, EI. XXIV. 14. pp. 116-23**
3. **Dr. Kielhorm; The Epoch of the Kalschuri or chediera, IA.XVII.pp.215 ff.**
4. **Thosar, H.S., The Abhirs in Indian History proceding of the Indian History congress, 51 stsession, calcutta (1990-91) Opp. 56-65.**

ಇನ್ನು ಸಗರರು ಚಾಣೂರುರು ಎಂಬ ಶಬ್ದರೂಪ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಕುರಿತು, ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ನಿಘಂಟು ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೆಲವು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಚರಿತ್ರಕಾರರ ಊಹಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ [ಸೌ.ಇ.ಇ. ೨೦. ೧೦೭. ೧೧೩೮. ಸಾಲು : ೩೦–೩೧] ಸಾಗರ ಕೀರ್ತಿ ಗಂಗಾಕೀರ್ತಿ ಭಗೀರಥಿಯ ಮಹಿಮೆಯಂ ತಿಳಿದ ಸೂರ್ಯ ವಂಶದೊಳು ತ್ರಿಪುಟದಿಂ ಜಯಕೇಸಿ ದೇವನ ಮಹಾಪ್ರಭಾವ' ವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿರದೆ ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬುದು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಿರೂಪಣೆಯು ಪೀಳಿಗಾಗಲೇನೆ, ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಈ ಮನೆತನಕ್ಕಿತ್ತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ವಂಶದೊಳು ತ್ರಿಪುಟದಿಂ ಜಯಕೇಸಿ ದೇವನ ಮಹಾಪ್ರಭಾವ' ವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿರದೆ ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬುದು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಿರೂಪಣೆಯ ಪೀಳಿಗಾಗಲೇನೆ, ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಈ ಮನೆತನಕ್ಕಿತ್ತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯವಂಶ, ಚಂದ್ರವಂಶ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯು ಒಂದು ಕವಿಸಮಯದ ರೂಢಿ ಆ ತೆರನಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ.

ಸಗರಕುವಾಣ್ಣಾ ಜಯಕೀಸಿದೀವರಸನನ್ನ ಸೂರ್ಯವಶಾಬರದ್ಯವಣೆ ಎಂದು ಕರಿದಿಯವಹಾಗಿರುೀ, ಕ್ಷತ್ರಿರಯ ಪತ್ರಿ' ಎಂದೂ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. [ಆದೀ: ಪು. ೧೩೬. ಸಾಲು : ೪೧]. ಅದು ವರಿಗೂ ಈ ವಶದ ಮರಗಳ್ಳು ಒಳಗೊಂಡಿರು ವಹತ್ತಾರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಯ ವಿಶೇಷಣ ಮಣ್ಣಿರ(ಸಗರ) ಕುಲಜರಿಗಿ ಕಾಣಪ್ಪುಡ್ಡಿ. ಆದರಿ ಅವರ ಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲ ಅದ್ಭುತವಿಯಂಥ ರಣೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತುಯುದ್ಧಸಾಹಸಗಳಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮತ್ತು ಚಾಳುಕ್ಯರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಭುವನ್ನಾಗಿ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರಿ. ಇಚೆವ ಬಿಡಂಗ, ಕದು ತ್ರಿಣೇತ್ರ, ಕದಸ್ಯಿಕ ಸೂದ್ರಕ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದಗಳ್ಳು ಅವರು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರಿದ ಪರಾಕ್ರವದಪಡುಡಾಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಗರ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿರ ಎಂಬ ಜೋಡಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನ ಈ ಕುಲದವರಿಗಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿರ ಎಬದು ಮೊದಲಸಿರುದು ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ರೂಪ. ಮಣ್ಣ, ಮಣ್ಣಿರ, ಮಣ್ಣೀರ, ಮಣ್ಣಿರುರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳ್ಳು ಒಂದೀ ಮೂಲ ಆಕೃತಿವಾಕ್ಕಿ ಸೇರಿದ ಉಪಾಕೃತಿಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ಧಗಳ ಮೂಲ ರೂಪ 'ಮಣ್‌' ಎಂಬದು: ಮಣ್‌, ಮರ್‌, ಮಲರ, ಮಲ್‌, ಮಳ್‌-ಎಂಬ ಪಿಲ್ಲ ಒಂದೀ ಪ್ರಕೃತಿರೂಪ ಮೂಲದ ಜ್ಞಾತಿರೂಪಗಳು. ತಮಿಳು-ಮಲಿಯಾಳಂ ಮಣ್‌, ಕೊಡಗು, ಮಣ್ಣ, ಕೋತ, ಮಣ್ಣ, ಪರ್ಜಿ, ಮನ್-ಇವೆಲ್ಲದರ ಅರ್ಥ ಮರಳು ಎಂಬದು. ಇವು ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದಗಳು, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಮಾತುಗಳು. ಈ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ ಬೇರಿ ಬೇರಿ ರೂಪಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮಣ್ಣಹಳ್ಳಿ [ಎ.ಕ೨(೧೯೭೩) ೫೭೯ (ಎಕ ೫ ಪ ೧೪೯) ೧೧೨೪ಚಲ್ಯ. ಪು. ೩೫೪. ಸಾಲು ೪೦]. ಮಣ್ಣವಾಡಿ [ಎ.ಕ. ೭.೧೬೧ (ರಿ ೧೯೨೬-೧೦೭) ೧೩೧೪, ತಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ (ಮಧ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ, ನಗವಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಪು. ೧೬೨] ಮುಂತಾದ ಶಾಸನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮರಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಣ್ಣಿಯರ

ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡದವರು, ದ್ರಾವಿಡರು: ಅವರು ಕಡಲಕಿನಾರೆಯ ಅಥವಾ ನದೀತೀರಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಮರಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿರಲೂಬಹುದು. ಅಂತೂ ಮರಳಿನ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದವರೆಂಬುದು ಖಚಿತ. ಇದು ದೇಶೀಯ ಮೂಲದ ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ರೂಪವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಮಳಲಿಯರು ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಂದವರೆಂಬ ವಾದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯವರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಎಂಬವಾದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಳಲಿಯರೀ ಇಲ್ಲಿನ ದೇಸಿಗರೂ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಸಾಗರರೂ ಜಾತಿ–ವೃತ್ತಿ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಸುಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ರೂಪ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುರುಳಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಮಳಲಿಯರಿಗೆ ಸಗರರು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣ ಮಳಲಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಾರ್ಥವೇ ಆಗಿದೆ. ಮಳಲು–ಮರಳು ನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ನೀರಿಗೆ ಆಕರ–ಆಸರೆ ಆಗಿರುವ ಕಡಲನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಳಲಿಯರಿಗೆ 'ಸಗರರು' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸಗರ ಎಂಬ ಶಬ್ದ 'ಸಾಗರ'ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ. ಮಳಲ್ (ಮಳಲಿಯರ, ಮಳಲೀರ, ಮಳಲಿರ) ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ರೂಪವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದರ ಫಲವೇ 'ಸಗರರು' ಎಂಬ ಹೊಸ ರೂಪ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣ. ಹಾಡುವಳ್ಳಿ, ಆಕಳಹಳ್ಳಿ, ಬಿಳಿಗೋಳ ಮುಂತಾದ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಸ್ಥಳವಾಚಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಿಸಿ ಸಂಗೀತಪುರ, ಸುರಭೀಪುರ, ಶ್ವೇತತಟಾಕ (ಧವಳ ಸರಸ್) ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ; ಮಳಲಿಯರು ಸಗರರಾದದ್ದೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಅಹಿಹರು ಕ್ಷೈವರು ರಾಗಿಯೇ ಸಂಬೋಧಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೈನರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಗರೇರು (ಸಗರ), ಜಗರೇರು ಎಂಬ ಮನೆತನದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಮನೆತನಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಗರ (ಸಗರ) ಜಗರ ಎಂದೂ ಮನೆತನವನ್ನು

ಸೂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು ಹೇಗೂ ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧೋಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ಸಗರ ವಂಶಕ್ಕೂ ಈ ಸಗರಿ ಜಗರಿ ಕುಲಗಳಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದೀತು. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಗರಿ, ಸಗರ, ಸಗರು, ಜಗರಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದರೂಪಗಳನ್ನು ಸಮಾನಮೂಲ ನಿಷ್ಪನ್ನ ಜ್ಞಾತಿರೂಪಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿಯೂ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮನನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಣಲೇರ ಮನೆತನದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳು:

೧. ಮಣಲೇರ ವಂಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಸುದೀರ್ಘವೂ ಆದ ಹಿನ್ನಲೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಿರಂತರ ದಾಖಲೆಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿವೆ.

೨. ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ವಂಶವು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ, ಮಳವಳ್ಳಿ, ಮದ್ದೂರು ಎಂಬ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಿ. ನರಸೀಪುರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುಣ(ಂ)ಗಲು ಇವರ ತೌರುಮನೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಇವರು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಿರುಮಕೂಡಲು ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದೊಳಗೆ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾಗಮಂಗಲ ಮದ್ದೂರು ಮಳವಳ್ಳಿ ತಿರುಮಕೂಡಲು ನರಸೀಪುರಗಳು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಮತ್ತು ಶಿಂಷಾ, ಕಣ್ವ ಉಪನದಿಗಳ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಿ(ಕಿ)ಳಲೆ ನಾಡು ಮತ್ತು ಕಿ(ಕಿ)ಳಲೆ ಸಹಸ್ರ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶ ಇದ್ದುದು ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ.

೩. ಮ ಣಾ ೀ ರ ವ ಹಿ ೖವ ವ ೂಉತಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕಲು ಹಿನ್ನೆಲೆಯ

ಮ ನಿತನವಾಗಿದ್ದಿ ರಬಹು ದೆ? ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವೆ ಎಂಬುದು

ವಿಚಾರಣೀಯ ವಾಗಿ ಕಾಣತ್ತದೆ.

೪. ಮ ಣಾ ೀ ರ ಎಂಬ ದು ಮ ೂಉರ ೂಪವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಮ ಾತಾಗಿದೆ.

ಸ ಗರ ಎಂಬ ದು ಮಣಾ ೀ ರ ಎಂಬ ದರ ಶ ಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನ ಸ ಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ

ಪ ರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಬಳ ಕೆಯ ಾದಿದೆ. ಆದರೆ ಸ ಂಸ್ಕೃತರ ೂಪ (ಸ ಗರ)

ಮ ತ್ತು ಕ ನ್ನಡ ರ ೂಪ (ಮ ಣಾ ೀ ರ) ಎರ ಡೂ ಸಹ ಎಂಟನೆಯ ಶ ತಮ ಾನದ

ವೇಳೆಗೀಸೆ ಒಟ್ಟಿ ಗೆ ಬಳ ಕೆಯಾಗಿವೆ.

೫. ಮ ಣಾ ೀ ರ ಮ ನೆತನವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹ ಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಯು ದ್ಧ ವೀರರ

ಪ ರಂಪರೆಯ ನ್ನ ಹೊಂದಿದ್ದಿತು .

೬. ಆತುಕ ೂರು ಶಾಸನದ ವೇಳೆಗಾಗಲೆ ಈ ವ ಂಶ ದ ಕೆಲವು ಶೂರರ ಗಾಥೆಗಳು

ಪ್ರ ಚಲಿತ ವಾಗಿದ್ದ ವು.

೭. ಮೊದಲಿಗೆ ವಳ್ಳಬೀಪುರ ಪರಮೇಶ್ವರ ರಾಗಿದ್ದ ವರು ಅನಂತರ ಪುರಿಕಾಪುರವ

ರೀಶ್ವರ ರಾದರು .

೮ ಮೊದಲಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕ ರ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನ ದಿಯ ತೀರ ಪ್ರ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಕಿ(ಕಿ)

ಳಲೆ ನಾಡಲ್ಲಿ ನೆಲ ನಿದ್ದ ಇವರು, ಹ ತ್ತನೆಯ ಶ ತಮ ಾನ ತ ರುವಾಯ

ತು ಂಗಭದ್ರಾ ನ ದಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, ಈಗಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೆ ೂಗಿ ನೆಲಸಿದ ರು .

೯. ಇವರು ಗ ಂಗರಿಗೂ ಟ್ಟಿ ಗೀಸೆ ಉತ್ತರ ದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ವರಿರ ಬಹು ದೆ ಎಂಬ

ಪ್ರಶ್ನೆ ಗೂ ಅವಕಾಶ ವಿದೆ.

೧೦. ಈ ವ ಂಶ ದವರು ಮಹಾದಾನಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ರು. ಇವರು ದಾನ ದತ್ತಿಗಳನ್ನ

ನೀಡಿದ ದಾಖಲೆ ಗಳೂ ದೊರೆ ತಿವೆ.

೧೧. ಗಂಗರಿಗೆ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ನೊಳಂಬರೊಂದಿಗೆ ಮಣಲೆರರಿಗೆ ಎಂಟು ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗಳ್ಯ-ಕದಸ್ಯ ಸಖ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಹಿಬ್ಬಾಳು ಶಾಸನದೊಂದಿಗೆ ಇವರಿಗೆ ನೊಳಂಬರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದ ಸ್ನೇಹ ಸಾಬೀತುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೨. ಈ ವಂಶಕ್ಕೆ ಗಂಗರ ಸಂಪರ್ಕವು ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೭೬ ರ ಮೇಳಿಗೇನಿ ಗಂಗರ ಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕುದುರಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ನಡೆಯಿತು.

೧೩. ಗಂಗರ ಮಹಾ ಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಇಮ್ಮಡಿ ಬೂತುಗ ಪೆರ್ಮಾನಡಿಯು ದೊರೆಯಾದಾಗ ಮಣಲೆರರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ತ್ರುಲೆಗಿರಿಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರವಾಯಿತು; ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಣಲೆರರೇ ಗಂಗರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳೆನಿಸಿದರು.

೧೪. ಮಣಲೆರರೂ ಗಂಗರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದು, ಗಂಗರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಿಗೆ ನೆರವಾದರು. ಗಂಗರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪತನಾನಂತರ ಮಣಲೆರರೂ ಸಹ ನೊಳಂಬರಂತೆಯೇ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೆ ಅಧೀನರಾದರು.

೧೫. ಮಣಲೆರ ಕುಲದವರು ಆದಿಯಿಂದಲೂ ಅಪ್ಪಟ ಜೈನಧರ್ಮೀಯರು. ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳು, ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ರತ್ನಾಕರರು. ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಜೈನರಾಗಿದ್ದು ಹಲವು ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು, ಪ್ರಾಚೀನ ಗಂಗರ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ದಾನದತ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಿನಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಮಾಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಪುರದ ಲೋಕತಿಲಕ ಜಿನಾಲಯ, ಕನಕಗಿರಿ ತೀರ್ಥದ ಬಸದಿಗಳು ೮ ಮತ್ತು ೯ ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಸದಿಗಳು.

೧೬. ಮಣಲೆರರು ಜೈನ ಮತೀಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದಾರನೀತಿಯು ಅನುಕರಣೀಯ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅನ್ಯಧರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ

ಅಸಹ ಸಿರು ಊ ಇರ ತ್ತಿಲ್ಲ: ಸ ಏ ಸ್ವಯು ದೃಷ್ಟಿ ಯು ಳ್ಳ ವರಾಗಿ ಚ ತು ಸ್ಸ ಮಯು ಸ ಮು ದ್ಧರ ಣರಾಗಿದ್ದ ರು.

೧೭. ಮ ಣಾ ರರ ಆಸ್ಥಾ ರು ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಯು ಾವು ದೇ ಕ ವಿ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ.

೧೮. ಮ ಣಾ ರರದು ಸಿಂಘಲಾಂಛನ, ಗ ಜಾರಿ ಧ್ವಜ. ಹೊಂಬ ಜದು ಸಾಂತ ರರ ವತ್ತು ಕ ಡೂಬಿನ ಸೇನ ವಾರ ಧ್ವಜವೂ ಸಿಹ ಧ್ವಜವಾಗಿತ್ತು.

೧೯. ಬಾಗ ಡಗಿರು ಸಿಂದ ರಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿ ಶ . ೯೫೦ ರ ಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮ್ಮ ರ್ಯ ರಸನಹ ಯತಿಹ ಸ ರು ಸ ಗರ್ಬ ಬರ ಸ್ಥಿ ಈಕಿ ರು ಊ ಸಗ ರ ಕುಲ ಜಿ, ಗು ಣಾ ಬ ರಣ.

ನಾಜಿಗ್ಗಾ ಮು ಡಿ ತ ಸದಿದು ಮಹ ಾ ಸಾಮ ಥ ರಾಗಿ, ಮಹ ಾ ಮ ಡಲೇಶ್ವರಾಗಿ ಏರೀ ರಿಕಿ ರು ಹಿರಿಮೆ ರು ನ್ನು ಗ ಳಿಸಿ ಬೆ ಳ ಗಿದು ಮಾಣಾ ರ-ಸಗರ ವ ಶ ದ ಪೀಳಿಗೆ ಮ ತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ವಿ ವಲ್ಲ ರಿಯು ನ್ನು, ಶಾಸ ನಗ ಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದ, ಕಿ ಳ ಕ ಡ ಯ ತಿ ಕ ಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವು ದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ:

ಸ ಗರ-ಮಾ ಣಾ ರಾನ್ವಯು ಪೀಳಿಗಿ ರು ಸ್ಥೂಲ ನಕ್ಷೆ

*

ವಿಸ ೋದಿ ಮಾಣಾ ರ: ಸು . ೭೫೦

ಎ.ಕ ೩ (೧೯೭೪) ಗು ಡ್ಲುಪೇಟೆ ೪೩. ತ ಗ್ಗಲೂರು

|

ಮ ರು ವರ್ಮ (ಪತ್ನಿ: ಪಲ್ಲವಾದಿರಾಜ ಪು ತ್ರಿ): ಸು . ೭೫೦

(ಮ ಗಳು) ಕುಂದಾಚ್ಚಿ (ಪ ತಿ ಪ ರ ವ ಗ ೊಡು ನಿಗು ಣಯ ರಾಜ)

ಕ್ರಿ ಶ . ೭೭೬-೭೭: ಎ.ಕ ೭ ('೭೯) ೧೪೯. ದೇವ ರಹ ಳ್ಳಿ

|

ಮ ಣಾ ರ ಕುಣಿಜಿಗ್ಗಲ ಾಚಾರ : ೮ಶ

ಎ.ಕ . ೭, ೩೬.ಹಿ ಬ್ಬಾಳು

|

ಮ ಣಾ ಿ ರು ರಸ,ಶೌಚ ಪ ಣಾ ಿ ರು ರ, ನ ನ್ನಿಮ ಣಾ ಿ ರು ರ

೯. ಶ : ಎ.ಕ . ೫, ೧೪೬. ವಿಜಯ ತ್ರಪು ರ

|

ಮ ಣಾ ಿ ರು ರಕ್ರಿ ಶ . ೯೧೬-೧೭

ಎ.ಕ . ೭, ೧೦೦. ಕ ಖಲಿಗಿರಿ

|

ಮ ಣಾ ಿ ರು ರಕ್ರಿ ಶ . ೯೦೭

ಎ.ಕ . ೭, ಮದ್ದೂರು ೫೬. ತಾಯ ಲ ಖು

|

ಮ ಣಾ ಿ ರ ಕುಣಿಜ್ಗಿಲ ಪ್ರಾ ರ: ೧೦ ಶ

ಎ.ಕ . ೭, ೧೪೧. ಕಲ್ಕು ಣಿ

|

ಆತು ಕ ಖು ಮ ಣಾ ಿ ರ: ೯೪೯-೫೦

ಎ.ಕ . ೭, ಪ್ರ . ೫೪, ಆತು ಕೂರು

|

ಮ ಣಾ ಿ ರ ಗಾಡಿಗ : ೯೨೭

ಕ .ಇ. ೧, ೧೪. ಶಿಗ್ಗಾ ಂವಿ ಮ ತ್ತು ಅದೇ: ೧೩ಶಿಗ್ಗಾ ಂವಿ

ಇಚ ಪಬಿಡಂಗ ಮ ಾರು ಹೀದೇವ |

ಎ.ಕ . ೧೬, ೧೦೩೮. ಪ್ರ . ೩೩೩

ಜಯ ಕೇಸಿನ್ I: ೧೦೫೮

(ಪ್ರಶ್ನಿ: ಟ ಯಡಿಕ ಬ್ಬರ ಸಿ)

ಸೌ.ಇ.ಇ. ೨೦, ೩೮. ಕು ಯಿಬಾಳ ; ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೭, ೬೮. ೧೦೬೨ ಯರ ಗು ಪ್ಪಿ

(ಅಣ್ಣ)ಜಯ ಕೇಸಿನ್ II ೧೦೬೦, ೧೦೭೪, (ತ ಮ್ಮ) ವ ಹುಸಿಂಗ II : ಸು . ೧೧೦೦

೧೦೭೭, ಮ ತ್ತು ೧೦೮೨ ರ ಶಾಸ ನಗಳು ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೧–೨, ೨೦೧ ಗ ದಗ

ಎ.ಇ. ೧೬, ೨೪. ೧೦೭೭

ಇಂದ್ರ ಕೇಸಿನ್ II ಗ ದಗ ಶಾಸ ನ

(ಅಣ್ಣ) ಜಯಕೇಸಿನ್ II

ಕ .ಇ. ೧, ೨೧. ಶಿಗ್ಗಾಂವಿ ಪ್ರು . ೩೧

ಒಬ್ಬ ಮಾ ಗ ಮಪ್ರ ದತ (ಪ್ರಶಿ ಕ ದಯಕುಲಕ ಸ್ಥಿ) ಮ ಡುಲ ದೇ ವಿ

I

ಜಯ ಕೇಸಿನ್ III

೧೧೨೮, ೧೧೩೮,೧೧೪೭, ೧೧೫೩ ೦ ರ ಶಾಸ ನಗಳು

ಸೌ.ಇ.ಇ. ೨೦, ೧೦೭. ೧೧೩೮. ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ